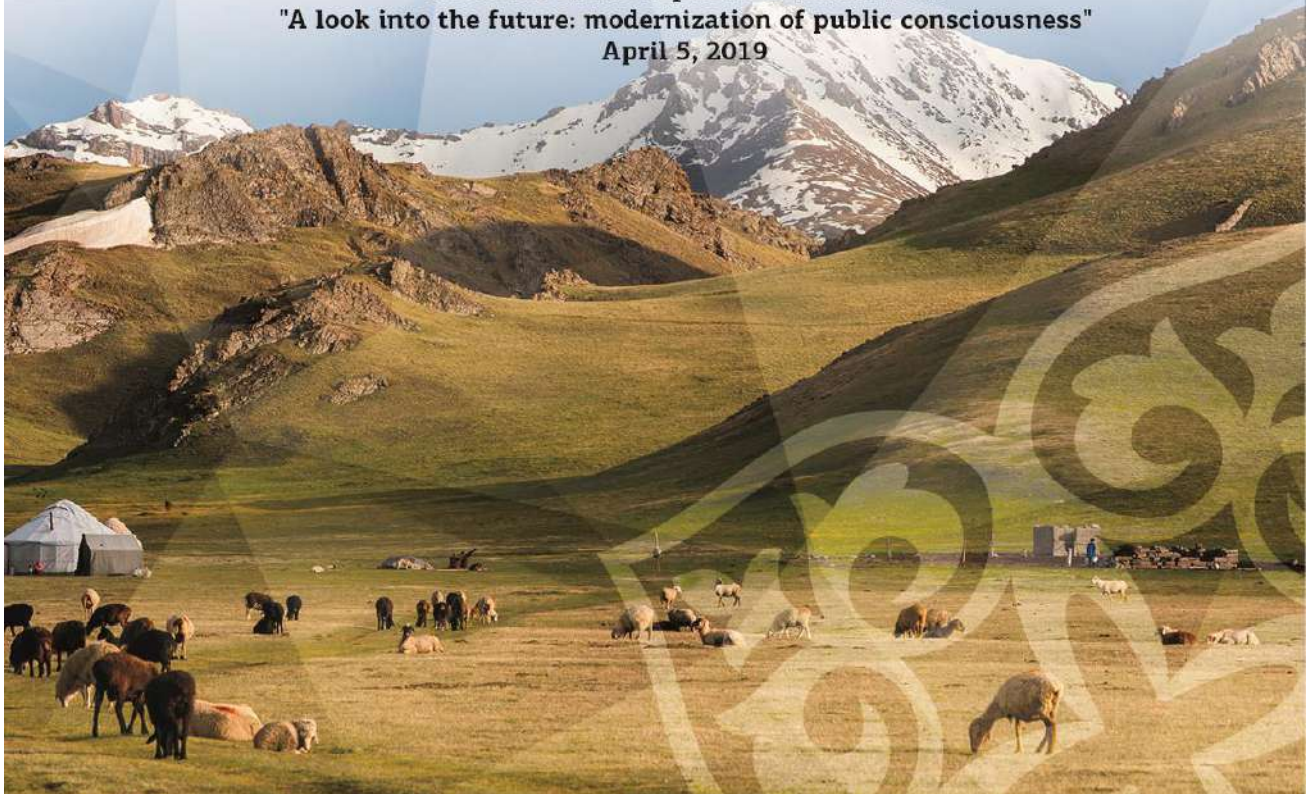

Қазақстан Республикасы Президентінің
«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласын
жүзеге асыру мақсатында өткізілетін
«ҰЛЫ ДАЛА АРУЛАРЫНЫҢ ЕУРАЗИЯ ТАРИХЫНДАҒЫ РӨЛІ»
халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ
5 сәуір, 2019 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
международной научной конференции
«РОЛЬ ЖЕНЩИН ВЕЛИКОЙ СТЕПИ В ЕВРАЗИЙСКОЙ ИСТОРИИ»,
проводимой в рамках реализации программной статьи Президента
Республики Казахстан
«Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания»
5 апреля, 2019 год

COLLECTED MATERIALS
of the International Scientific Conference
"THE ROLE OF WOMEN OF THE GREAT STEPPE IN EURASIAN HISTORY"
within the framework of the implementation of the program article of the
President of the Republic of Kazakhstan
"A look into the future: modernization of public consciousness"
April 5, 2019

Қазақстан Республикасы Президентінің
«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласын
жүзеге асыру мақсатында өткізілетін
«ҰЛЫ ДАЛА АРУЛАРЫНЫҢ ЕУРАЗИЯ ТАРИХЫНДАҒЫ РӨЛІ»
халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ
5 сәуір, 2019 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
международной научной конференции
«РОЛЬ ЖЕНЩИН ВЕЛИКОЙ СТЕПИ В ЕВРАЗИЙСКОЙ ИСТОРИИ»
проводимой в рамках реализации программной статьи Президента
Республики Казахстан
«Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания»
5 апреля, 2019 год

COLLECTED MATERIALS
of the international Scientific Conference
"THE ROLE OF WOMEN OF THE GREAT STEPPE IN EURASIAN HISTORY"
within the framework of the implementation of the program article of the
President of the Republic of Kazakhstan
"A look into the future: modernization of public consciousness"
April 5, 2019

Атырау, 2019
Atyrau, 2019

ӘОЖ 378
КБЖ 74.58
Ұ 46

Құрастырушылар:

Мусаева А.А. - Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті

Ғылым департаментінің директоры, э.ғ.к.;

Қайрғалиева Г.К. – Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті
Гуманитарлық ғылымдар және өнер факультетінің деканы, т.ғ.к., қауым.профессор м.а.

Редакциялық алқа:

Ноғаев Н.А. – Атырау облысының әкімі

Талтенов А.А. – Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университетінің ректоры,
х.ғ.д., профессор

Идрисов С.Н. – Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университетінің
Ғылым жөніндегі проректоры, п.ғ.к., профессор

Мусаева А.А. - Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті
Ғылым департаментінің директоры, э.ғ.к.

Қайрғалиева Г.К. – Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті
Гуманитарлық ғылымдар және өнер факультетінің деканы, т.ғ.к., қауым.профессор м.а.

Ұ 46 Ұлы дала аруларының Еуразия тарихындағы рөлі: халықаралық ғылыми конференциясының жинағы (5-сәуір, 2019 жыл) – Атырау: «Инфорсервис» Баспа орталығы, 2019 – 211 б

ISBN 978-601-262-321-5

Жинақта «Ұлы дала аруларының Еуразия тарихындағы рөлі» Халықаралық ғылыми конференциясының материалдары жарияланған. Мақалалар авторлары Ұлы даланың саяси, әлеуметтік-экономикалық дамуында елеулі үлес қосқан тұлғалар жайында тың дерктер мен мол ақпараттар береді. Материалдар жинағы жалпы тарихтағы және қазіргі таңдағы әйелдердің қоғамдағы рөліне қызығушылық білдірген студенттер мен магистранттарға, оқытушыларға және көпшілікке арналады.

ӘОЖ 378
КБЖ 74 58

Мақалалардың мазмұны мен рәсімделуіне редакциялық алқа жауапкершілік алмайды.

ISBN 978-601-262-321-5

© Х.Досмұхамедов атындағы Атырау
мемлекеттік университеті, 2019

қалалық денсаулық сақтау бөлімінің шектеу қойғанына қарамастан кадрларды жергілікті ұлт өкілдерінен жинақтады. Тек бір талап қойды. Ол білім мен біліктілік. Қайсар қазақ дәрігерінің бұл әрекеті облыстық денсаулық сақтау бөлімінің басшысы В.Мальцевке ұнамады. Ол Гүлжан Бейбітқызы «нағыз ұлтшыл» деп айып тағып, мәселесін әртүрлі деңгейдегі комиссияларға қаратты. Өз ісінің білікті маманы Гүлжан апай оған еш мойымады, керісінше бар күш қайратын жинақтап, өз жұмысына білек сыбана кірісті. Тексерген комиссиялар бас дәрігер тарапынан ешқандай өрескел заң бұзушылықтың, маман кадрлардың білімі мен біліктілігіне қояр ешқандай талаптарының жоқтығын айтқан соң ғана «емханада қазақ кадрлары шектелсін» деген негізсіз шешім шығара алмады. Бар жоғы 18 жасында ұлтының намысын жыртып «Оян, қазақ!» ұйымын құрған апамыз аса қиыншылықпен өзі құрған ұжымында 21жыл жұмыс жасап, зор абырой беделмен зейнеткерлікке шықты. Тәуелсіз еліміздің «Құрмет» ордені мен бірнеше медальдың иегері апамыз бүгінде Бәдуан ағамызбен Айдар, Айдын, Айбек есімді ұлдары мен немерелерінің қызығын қызықтап отырған бақытты ана.

Гүлжан Ғазизқызы Бейбітовадай ұл-қыздары бар елдің қашан да ұлттық рухы сөнбейтіндігі хақ!

Библиографиялық тізім:

1 Есмағамбетов К. Қазақтар шетел әдебиетінде – Алматы: Атамұра – Қазақстан, 1994. – 240 б.

2 Қазақстан тарихы (көне заманнан бүгінге дейін). Бес томдық. 4-том. – Алматы: «Атамұра», 2010, 752 бет, суретті, карталы.

3 А.Ахмет Қайсар қыз (18 жасында «Оян, қазақ!» ұйымын құрған Гүлжан Бейбітова туралы бір үзік сыр) // Атырау, 26 желтоқсан 2015 ж.

ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ ӘЙЕЛДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК МӘРТЕБЕСІ МЕН ОРНЫ

Аташ Б.М.

*Қазақ Ұлттық қыздар педагогикалық университеті
философия ғылымдарының докторы,
Әлеуметтік және гендерлік ғылыми-зерттеулер институтының
жетекші ғылыми қызметкері,
Алматы қ., Қазақстан Республикасы
atash_berik@mail.ru*

Тлеуенова Ж.С.

*Қазақ Ұлттық қыздар педагогикалық университеті
психология магистрі,
Әлеуметтік және гендерлік ғылыми-зерттеулер институтының
аға ғылыми қызметкері,
Алматы қ., Қазақстан Республикасы
zhanar.tleukenova@mail.ru*

Адамзат эволюциясы өркендеген сайын әлемдік руханият пен ғылым шындыққа неғұрлым жақындай түсіп, соғұрлым ақиқатқа жетуге деген ұмтылысқа мүмкіндіктер ашыла береді. Соның бірі – адамзаттың шынайы тарихы мен мәдениетін ашып берумен шартталады. Осы орайда, Елбасы қазақ халқының тарихына деген жаңаша көзқарас қалыптастыру мен оның шынайылығын қамтасыз ету қажеттігіне аса мән беріп, отандық ғалымдарға өзінің оңды нұсқауларын ұсынған болатын.

Осындай іргелі саясаттың рухани астарларын түйсінген қазақстандық ғалымдар бүгінгі таңда түркі-қазақ халқының бұрмаланған тарихын қайта шынайылауға бет бұрып, өздерінің тың ұстанымдары мен қағидаларын, оны зерттеудің әдіснамаларын жаңашаландырып отыр [1].

Біздің төл тарихымыздың түп бастаулары көне түркілік дәуірден тамыр тартады. Бүгінгі қозғап отырған «Көшпелі қазақ қоғамындағы әйелдің әлеуметтік мәртебесі мен орны» мәселесіне орай, айта кететін жайт, қазір отандық тарихшылар ғана емес, әлемдік өркениетті елдердің көптеген ғалымдары да түркі өркениетінің адамзат дамуына қосқан үлесінің айтарлықтай іргелі және «парасатты прогрессивтілік» екендігін туралы ортақ бір тұжырымға келген.

Соның бірі – түркі-қазақ руханилығы мен адамгершілік құндылықтарының дүниежүзілік тарихтағы биік мәртебесі мен өзіндік лайықты орны, әлемдік өркениет аясындағы қозғаушы күш екендігімен келіп тоғысып отырғандығы. Түркілік қоғамдағы осындай рухани құндылықтардың айқын бір көрінісі – қоғамдағы әйелдің ролі мен мәртебесінің асқақтығы болуымен келіп шартталады [2, 316.].

Тарихи деректер мен әдеби туындыларға көз жүгіртсек, оның айқын мысалдарының легін кездестіре аламыз. Осыған байланысты, біз, осы тұста, қойып отырған мәселеміз бойынша, көне тарихи дәуірлерімізден бері сабақтасып келе жатқан қоғамымыздағы әйел мәртебесін мынадай салаларға топтастырып алуымыз қажет:

- саяси билік пен ел басқару ісіндегі;
- жауынгерлік пен отаншылдық рух аясындағы;
- даналық пен парасаттылық негізіндегі;
- жанұялық адалдық пен ар тазалалығы;
- білімге ұмтылу мен еңбекқорлық бойынша т.б.

1. *Саяси билік пен ел басқару ісінде де белсенділік пен парасаттылық* көрсеткен аналарымыз, бәрімізге белгілі тарих бойынша сақтардың Томирис патшайымынан бастап, кейінгі қазақ қоғамындағы «Әжелер институтымен» жалғасын тауып, бүгінгі билік басындағы әйелдердің қызметтерімен келіп сабақтасады. Дегенмен, түркі-қазақ ділінде әйел жыныстылардың әйгіленуге және өздерін өздері әйгілеуге аса құштар болмағандығы көп жағдайда ескеріле бермейтіндігін атап өткім келеді.

Бұл, әрине, біздіңше, біріншіден, мұсылмандық сенімді өзгеше бір танымдық бағдарда түсінуден, екіншіден, жаугершілік заманның талабы бойынша, әйелдердің «әскери ресурстарды дайындаудың өндірісі» қызметін атқаруымен, үшіншіден, батысшылдыққа деген бетбұрыстың жағымды қырларымен жарыспалы түрде жағымсыз жақтарының да қатар келуімен (параллельді), еуроцентристік көзқарастарға ерікті-еріксіз түрде талғамсыз бет бұруымызбен өлшенеді. Әрине, өлшемдер тарих сахнасында кейде: ондаған, жүздеген, мыңдаған жылдар сайын ауысып отырады – ендеше, бүгінгі таңдағы әйелге деген көзқарастың басқаша бір парадигмаларға ауысуының баспалдағында тұрған сыңайлымыз. Олай болса, біз осы тұста, мынадай нақты сұрақтарға жауап беріп көрейік:

- неліктен ішінара әйелдерге саяси билік берген (өзге халықтардан емес, түркі халықтарынан, өз ұлтынан) түркі халықтары тарих сахнасында бірнеше рет империялар құрып, өздерін әйгілей түскен.

- неліктен, түркілік рух жауынгерлік әйел бейнесімен астасып жатыр: біріншіден, ол – төл тарихи-мәдени кеңістігіміздегі эпостық дәуірмен келіп үндеседі. Мысалы, Қорқыт ата кітабындағы жырларға назар салсаңыздар, «Қам Бура-Бекұлы Бамсы Бәрік әңгімесінің баяны» жырындағы Бәріктің әкесіне айтқаны «Әке маған бір қыз алып бер. Мен орнымнан тұрғанша, ол атып жөнелетін, мен қара зор атыма мінгенше, ол аттанып кететін, мен жауыма барғанша, ол жаудың басын кесіп әкелетін болсын, сондай бір қыз алып бер әке» өзінен бұрын жауға шабатын жар іздеуі және оны тауып қосылуы [3,516], «Алпамыс батыр» жырындағы Гүлбаршын, «Қамбар» батырдағы Назым немесе Қобыланды батыр жырындағы Құртқа бейнесінің ер адамнан да қуатты кейіпте суреттелуі т.б. атап өтуімізге болады.

2. Осыдан, *жауынгерлік пен отаншылдық рух аясындағы* әйел бейнесі мәселесіне ауысуымызға болады. Әрине, әйел затының отаншылдық рух аясында аса бір белсенді еместігі туралы пікірлер қоғамдық санада жиі айтылады. Дегенмен, сол әлемге әйгіленген түркі-қазақ ұлдарын дүниеге алып келген әйел заты екендігін ескерген жағдайда, генетикалық туыстық пен қандастықты негізге алған сәтте оның анасы туралы мағлұматтарды айтпай-ақ қойса да жеткілікті деп ойлаймын. Екіншіден, сол отаншылдық сезімнің ер адамдарға ана сүті арқылы берілетіндігін де ұмытуға болмас.

Амазонкалар туралы мифологияның астарында тек қана матриархаттық үстемдік пен ер адамға деген жеккөрушілік жатыр деп бір жақты түсінуге де бопас. Олар да ел мен жерін қорғауда әйел затының ер адамдармен бәсекелесе алатындығын паш ететін көне сарындағы осынау бір мифті түсіндірушілер, оның астарынан ақиқат іздеушілердің кейбірі оларды генетикалық тұрғыдан түркілік рухпен келіп байланыстырады.

Қазақтар қыз бала тәрбиесінде оның нәзіктігіне аса көңіл бөлген, дегенмен, «еркекшора» деген ұғымның жағымсыз қырларын сырт қалдырасақ, олардың маскулиндік сапаларын бөліп алсақ, жауынгерлік рухтағы әйел бейнесіне қайтадан кезігеміз.

Қорыта айтқанда, Ер адамдармен қатар атқа мініп, қолына найза ұстап, ел қорғаған аруларымыз аз емес. Біздің заманымызға дейін Ұлы даланы жаудан қорғаған Тұмар, Зарина патшайымдардың ерлігі өлшеусіз[4]. Сол сияқты Кенесарының қарындасы Бопай, қоғам қайраткері - Айханым ханша, батыр қыз – Айтолқын, ал «Жаужүрек мыңбала» фильміндегі Зере – жалпы жауынгерлік рухты түркі-қазақ қыздарының жиынтық бейнесі екендігі сөзсіз. Ол бейне кейіннен де, екінші дүниежүзілік соғыста ерлігімен, қаһармандығымен әлемге әйгілі болған Әлия, Мәншүк, Хиуаз тәрізді немесе 1986 жылғы желтоқсандағы Л. Асанова сияқты батыр қыздарымызға дейін сабақтасып отырғандығын ескерсек, көшпелі қазақ қоғамындағы осындай әйел затының отаншылдық сезімінің генетикалық туыстықпен ғасырлар бойы сабақтасқан феноменін байқай аламыз.

3. *Даналық пен парасаттылық негізіндегі әйелдер бейнесі*, бір қарағанда, «Әйелдің шашы ұзын да, ақылы қысқа» деген ел аузындағы афоризмдерге қайшы келеді. Дегенмен, қоғамымыздың әлеуметтік тарихына үңілсек, әйел затының бұл салада да биік жетістіктерге жеткен сәттері әртраптанып кездесіп отыратындығының куәсі боламыз.

Әйелдер кемелденген жасқа жеткен уақытта, өмірлік тәжірибе сынағынан өтіп, халқымыздың талғамында құрметті болып саналатын «Әже» статусына ие болған соң, олар қоғамда ұл мен қыз, келін мен күйеу бала тәрбиесінде маңызды роль атқарған. Жаугершілік заманда соғысқа аттанған әкесінің мейірімі мен тәрбиесін ата-әжесі атқарғандығы сөзсіз. Бұл кейіннен, «Әжелер институты» деген шартты атауға ие болып, болашақ ұлт тағдырын толғануға тағайындалған қызмет атқарған маңызды буынға айналды десек те болады.

Сондай-ақ, Жиренше шешен туралы аңызда оның жұбайы Қарашаш отағасына ақыл-кеңес беріп, тапқырлық жолдарын көрсетуде кей сәттерде одан асып түсіп те жатады. Немесе, дәстүрлі «Қыз бен жігіт» айтысы – олардың ақындық рухының өзара тең түсіп, бәсекелесіп жатқандығының айқын көрінісі екендігіне сөз жоқ. Жеке адам бойынша алғанда, бұның өмір бойғы сабақтастығын 19 ғасырда өмір сүрген Шал ақынның кемпірімен болған «Шал мен кемпір» айтысынан-ақ көруімізге болады. «Шал мен кемпір» айтысы бұл тұста, физиологиялық уақыттан тыс алынған, жалпы қазақ халқының жыныстық бөлінушіліктен тыс ақындық шеберліктерінің айғағы іспетті болып тұр.

Бұндай әйел затындағы парасаттылық пен даналықтың түп бастауы – біздің арғытектіріміз ұстанған Тәңіршілдік сеніміндегі Ұмай Ана. Ол – антропоморфты бейне емес, көп жағдайда жердің рухын беретін әйел жынысты болып елестетілген «Көк Аспан – Қара Жер» дуализмінің тең дәрежедегі бір сыңары десек те болады. Біздіңше, осы мифология кейіннен әлемге тарап, «Жер-Ана» тұтастығына ауысқан сыңайлы.

4. *Жанұялық адалдық пен ар тазалалығына* түркі-қазақ халқы айрықша маңыз берген. Неліктен, «Қызға қырық үйден тыйым, қырық үйден тыйым болмаса, есік алдындағы қара күннен тыйым», неліктен «Ұлға отыз үйден тыйым» жасағандығының астарында да терең философиялық-өнегелілік мән жатыр (неге қырық, неге отыз). Осындай жалпыхалықтық

тыйым бүгінгі түсінікпен айтқанда, «корпоративті тәрбие». Қазақтардың тұрмыстық танымында ежелер келіндеріне барынша қатал қараған. Ол келінді жек көргендіктен емес, «Қызға қырық үйден тыйымның» «жас әйелге тыйым» болып жалғасуы деп түсінген ләзім [5,40б.].

Халқымызда отбасындағы әйел затының ер адамның ыңғайында болуы қажеттігі туралы ұғым нәзік жандыларды төмендету немесе кемсітушілік емес, түп мәні – отбасының берекелілігі мен тұрақтылығын сақтап қалудағы әйелдің ролі. Демек, бұдан, «осындай үлкен міндет нәліктен әйелге ғана тағайындалған?» деген сауалдың жауабын аңдай аламыз. Халқымыздағы «ыңғайына жығылу» көп түрлі себептерден, мазмұндардан құралады. Соның бірі – ақылды адамның өзгенің ыңғайына жығылуы екендігін ескерсек, отбасының тұтастығын сақтау үшін әйел заты «ыңғайға жығылуды» қашанда жөн көрген, оған да сабырлылық пен ақылдылық қажет.

5. *Білімге ұмтылу мен еңбекқорлық бойынша* халқымызда өзіндік бір ұстанымдар мен қағидаттар қалыптасқан. Көшпелі қоғамда үй шарушылығына тағайындаған әйел заты физикалық жағынан күні бойы үздіксіз тіршілік қамымен жүрген. Ол әсіресе, мал шаруашалығымен шұғылданған өмір салтында анық байқалады. «Үй еңбегі» – тынымсыз тіршілік пен үздіксіз әрекетті қамтитын таза физиологиялық қозғалыс. Бұл қазақтардың тұрмыс тіршілігіндегі әйелдердің әлеуметтік жағынан еңбекқорлыққа тәрбиеленіп, генетикалық тұрғыдан кейінге жалғасқандығының куәсі деуімізге болады. Мысалы, 1990 жылдардағы дағдарыс кезінде де, әйелдер физикалық күш-қуатты қажет ететін жабайы саудамен шұғылданып, үй шаруасымен де, бала тәрбиесімен де қатар айналысқандығы бәрімізге аян.

Ал бүгінгі таңда қазақ қыздары мен әйелдерінің білімге деген құлшынысы басым болып отыр. Қазіргі кезде мектеп бітірген қыз балалардың 80 пайызы, ер балалардың 73 пайыздайы жоғары оқу орындарына түседі екен. Соңғы уақыттарда әйел ғалымдардың да саны артып отыр[6].

Көшпелі қоғамда осындай әйелдің мәртебесі мен орнына қарай оларды ерлер тарапынан құрметтеушілік дәстүрлер де кеңінен орын алған. Бүгінгі гендерология мен әйелге кемсітушілікпен қарамау біздің арғы тектерімізде, әсіресе, түркілік дәуірде бұрыннан-ақ қалыптасқан. Қорқыт ата аңыздарының біріндегі оқиғаларға жүгінсек: өлімнен қашып жүрген Қорқытқа қарындасы тамақ алып келіп тұрады екен, сол сәтте аңдаусызда қарындасына башпайы тиіп кетіп, оған өзі қатты қапаланып, «Башпай» атты күй шығарып, «Мен өлген соң бұл башпайымды көмбей, көрдің сыртына шығарып қойыңдар, себебі, бұл арам башпай» деп өсиет қалдырған екен. Бұндай ізеттілік сарындары басқа халықтарда кездесе бермейтін биік рухани-адамгершіліктің айғағы емес пе?

Немесе, Қорқыт ата кітабындағы «Дірсе хан ұлы Бұқаш хан әңгімесінің баяны» жырындағы Дірсе ханның жұбайына айтқан сөздерін еске түсіруімізге де болады: «Бері кел, басымның бақыты, үйімнің тақыты, Үйден шыға ырғалған, сұңғақ бойлым...» [7,176].

Бұдан шығатын қортынды, бүгінгі таңда байырғы түркілік мәдениетті қайта зерделеу қолға алынып отырған шақта, оның осы әйелді құрметтеушілік тұсын қайта жаңғырту да қазақстандағы 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасын нақты іске асырудың маңызды қадамдарының бірі деп айта аламыз.

Библиографиялық тізім:

1. Елбасы Н.Ә. Назарбаев «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласы, <https://assembly.kz/kk/great-steppe>.
2. О.Х. Мұхатова Қазақ қоғамындағы әйел - ананың орны мен ролі. Вестник ПГУ №2, 2010 серия Гуманитарная 2010. № 26 стр. 31.
3. Қорқыт Ата кітабы. Түркі тілінен ауд. Б. Ысқақов. – Алматы: Жазушы, 1994. – 51 б.
4. Ұлы даланың Ұлы қыздары. Анықтамалық. I том. Алматы, (Ұмай) баспасы, 2003. – 264 бет.

5. Арғынбаев Х. Қазақтың отбасылық дәстүрлері. Алматы «Қайнар» баспасы, 2005. – 41б.
6. inform.kz
7. Қорқыт Ата кітабы. Түркі тілінен ауд. Б. Ысқақов. – Алматы: Жазушы, 1994. – 160б. 17б.

РАЗВИТИЕ ЖЕНЩИН-ЛИДЕРОВ В СОВРЕМЕННОЙ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЕ БИЗНЕС-ОРГАНИЗАЦИЙ

Ноздрина Е.О.

*Частное образовательное учреждение высшего образования
«Самарский институт управления»*

Россия., г. Самара

katya.bezumova@gmail.com

Аннотация

Статья посвящена изучению возможностей и перспектив развития женщин в современных бизнес - организациях. Мы определили проблему личной неуверенности сотрудниц в своих профессиональных силах, которая мешает становлению женщин-лидеров. На основании социологических методов исследования, таких как опрос и фокус-группа, сделаны выводы о том, что в рамках современной корпоративной культуры крупных отечественных и международных компаний существуют направления, отвечающие за профессиональное развитие женщин.

Ключевые слова: женщины-лидеры, корпоративная культура, корпоративная программа, бизнес - организации.

Одной из приоритетных задач любого бизнеса является создание эффективной команды сотрудников, способной плодотворно взаимодействовать в процессе достижения профессиональных целей и реализации проектов [2;с. 85].

Для достижения данной задачи в современном обществе существует действенный инструмент – это корпоративная культура. Корпоративная культура – совокупность моделей поведения, приобретенных организацией в процессе адаптации к внешней среде и внутренней интеграции, показавших свою эффективность и разделяемых большинством членов организации. Одна из основных функций корпоративной культуры – обеспечение устойчивости социальных взаимодействий организации с ее внутренними и внешними клиентами в условиях организационных трансформаций. Важнейшим инструментом внедрения корпоративной культуры является корпоративная программа, обеспечивающая эффективные социальные интеракции между руководством организации и ее работниками за счет четкого выделения этапов формирования корпоративной культуры, публичного декларирования целей компании, непротиворечивых организационных принципов, ценностей и механизмов лидерства.

Таким образом, становится очевидной огромная, многоаспектная роль корпоративной культуры. Корпоративная культура сплачивает сотрудников организации, формирует коллектив людей, разделяющих цели и ценности организации, обеспечивает преданность и лояльность сотрудников. Корпоративная культура пронизывает все процессы жизнедеятельности компании экономические, политические, социальные, инжиниринговые, технологические и инновационные [7; с. 57-60]. Корпоративная культура создает имидж компании. Она обеспечивает решение задач, связанных с социальным управлением организацией, способствует адаптации коллектива сотрудников к нововведениям, определяет динамизм производственных и социальных процессов компании [6;с. 187-193].

2 СЕКЦИЯ

ҰЛЫ ДАЛА ТАРИХЫНДАҒЫ ӘЙЕЛ ФЕНОМЕНІ

ФЕНОМЕН ЖЕНЦИН В ИСТОРИИ ВЕЛИКОЙ СТЕПИ

THE PHENOMENON OF WOMEN IN THE HISTORY OF THE GREAT STEPPE

Ахмет А. Қыран ғұмыр.....	87
Абдрахманова Ж.М. Фольклорлық, мистикалық гендер көріністері.....	90
Жұмабеков Қ.Ж., Жұмабекова С.Ә. Аударма саласындағы Назипа Құлжанованың рөлі.....	93
Шашаев Ә.Қ. Ежелгі деректердегі «Ер апалар» туралы тарихи мәліметтер.....	96
Крыкбаева С.М. Әмина Нұғманова – қазақтың әншілік дәстүрін зерттеуші біртуар тұлға.....	106
Ризуанова А.К. Героический подвиг Хиуаз Доспановой.....	111
Утебалиева У.М. Национальная идея и гендерная политика.....	115
Тулегенова А.К., Әділетова А. Ибн Сина (Авиценна) философиясындағы махаббат және қазіргі жастардың махаббаты.....	117
Қанабекова М.К. Ұлт тарихындағы ұлы аналар ұлағаты.....	120
Хабилов Р.Р. Качества и норма поведения мужчин и женщин в спорте.....	124
Бекешова Ә.Х. Қоғамдық жүйелерді модельдеу және Қазақстандағы саяси модернизация.....	125
Жанжігітов С.Ж. Рафаэль Ниязбек лирикасындағы «Әйел» концептісі.....	128
Өмірзақов Ә.Т. Жылқышы қыз.....	132

3 СЕКЦИЯ

ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАН ӘЙЕЛДЕРІ

ЖЕНЩИНЫ НЕЗАВИСИМОГО КАЗАХСТАНА

WOMEN OF INDEPENDENT KAZAKHSTAN

Каражигитова Т.А. Чакликова Сакыш Ескендиловна – жизненный путь и вклад в развитие математического образования Казахстана.....	134
Куатбаева Г.К. Институциональный механизм разработки концепции гендерной политики.....	137
Жүзтаева Б.Н. Қазақстан әйелдерінің қоғам дамуындағы рөлін тарихи талдау.....	142
Спанкулова Л.С. Монетарный пронатализм: социальная поддержка семей с детьми и стимулирование рождаемости.....	146
Сүндетұлы Қ., Ертүгел Г. Қазақтың қайраткер қызы.....	149
Сатпаева З.Т. Анализ женского предпринимательства в Казахстане.....	153
Төлеуова Д.Б. Қазақ қоғамында шаш қою – адамның ажары және сұлулығы	157
Тулекова Г.Қ., Тулекова Г.Қ. «Ақ ана» рухани сауықтыру орталығының салауатты өмір салтын насихаттаудағы алатын орны мен маңызы (Халық емшісі Зейнекамал Қаржымбайқызы туралы сыр).....	159
Джарасбаева Ж.Х. Роль женщины Казахстана в политике.....	162
Айткалиева У.З. Гендерная политика и социальной трансформации Казахстанского общества.....	166

Досмурзинов Р.К. Образ казахской женщины в трудах отечественных и зарубежных исследователей XVIII-XIX веков.....	167
Utegenova G. Evolution of the image of the kazakh woman.....	171
Турдалиев Ә.О. Халықаралық әйел құқығын қорғау тәжірибесі.....	175
Муханова А.Т. Қазақтың қыз – келіншектері киінген киімдерінің ұлттық тәрбиеде алатын орны	180
Жусупбекова Б.А. Қызылорда облысының іскер әйелдері.....	182
Изтілеуов Б.А. Проблемы гендерного равенства: зарубежная историография.....	186
Мурзагалиева С.А. Участие женщин в политической жизни.....	188
Тампиева А.Ш. Концепции гендерного равенства: проблемы и перспективы.....	190
Темиргалиева И.Т. Образ женщины великой степи: традиции предков.....	192
Базаргалиев Ғ.Б. Халық педагогикасындағы отбасы тәрбиесі.....	194
Кенжегулова Г.К. Гендерный баланс в системе высшего образования в Республике Казахстан.....	197
Жапалова К.А. Бесік жырлары арқылы эстетикалық мәдениетті қалыптастыру.....	199
Куджанов А.Р. Қазақстандық елжандылықты қалыптастыру жолдары.....	202
Батыргалиева Л.Ж. Ұлттық тәрбиенің отбасындағы маңызы.....	205

Қазақстан Республикасы Президентінің
«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласын
жүзеге асыру мақсатында өткізілетін
«ҰЛЫ ДАЛА АРУЛАРЫНЫҢ ЕУРАЗИЯ ТАРИХЫНДАҒЫ РӨЛІ»
халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ
5 сәуір, 2019 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
международной научной конференции
«РОЛЬ ЖЕНЩИН ВЕЛИКОЙ СТЕПИ В ЕВРАЗИЙСКОЙ ИСТОРИИ»
проводимой в рамках реализации программной статьи Президента
Республики Казахстан
«Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания»
5 апреля, 2019 год

COLLECTED MATERIALS
of the international Scientific Conference
"THE ROLE OF WOMEN OF THE GREAT STEPPE IN EURASIAN HISTORY"
within the framework of the implementation of the program article of the
President of the Republic of Kazakhstan
"A look into the future: modernization of public consciousness"
April 5, 2019

“SvetoCopy” қағазы. Пішімі А4. Көлемі 29,75 б.т.
Таралымы 100 дана

Корректор: Сисеналиева Светлана
Техникалық редакторы: Батыргалиева Салтанат
Мұқабасын жасағандар: Тулин Павел, Байбалиев Мұратбек